

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/169/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114211677
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2015:8114211677.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobkyne: W. T., F.. XX.X.XXXX, T. H., H. XX, W. D.. O. Š., I. J. J. R. J., K.. J. U. XXX/XX, p r o t i žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 20, Bratislava, IČO: 35792752, o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy a prísl. takto

rozhodol:

U r č u j e, že dohoda o zrážkach zo mzdy dlžníka číslo 8500024520 uzavretá medzi účastníkmi dňa 3.5.2013 je neplatná.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 401,65 Eur na účet jej právneho zástupcu v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobkyňa sa žalobou zo dňa 23.4.2014 domáhala určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ktorú uzavrela so žalovaným dňa 3.5.2013. Žalobu odôvodnila tým, že so žalovaným uzavrela úverovú zmluvu, ktorá obsahovala neprijateľné podmienky (rozhodcovskú doložku, sankčné poplatky, revolving, dohodu o zrážkach zo mzdy a pod.). Tvrdila, že súčasťou formulárovej zmluvy je aj napadnutá dohoda o zrážkach zo mzdy, na základe ktorej žalovaný požiadal jej zamestnávateľa o výkon zrážok zo mzdy bez ohľadu na existenciu sporu a bez odsúhlasenia súdom. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy žalobkyňa považuje za rozporný s právom Európskej únie a medzinárodnou zmluvou o fungovaní EÚ a preto ju považovala za neplatnú podľa § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Z toho dôvodu navrhla predložiť vec Ústavnému súdu SR, prípadne Súdnemu dvoru EÚ. Poukázala na to, že dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje postihnúť majetok spotrebiteľa vrátane plnení z neprijateľných zmluvných podmienok, prípadne plnení v rozpore so zákonom a tým sa tento inštitút dostáva do kontroverzie s právom EÚ a článkom 7 Ústavy SR (rozpor s medzinárodnou zmluvou). Pokiaľ ide o právo EÚ poukázala na článok 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS, podľa ktorého členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok. Žalobkyňa následne citovala časti viacerých rozhodnutí Súdného dvora EÚ, v ktorých sa poukazuje na nerovnováhu v rámci kontraktácie na úkor spotrebiteľa a zdôvodňuje sa ex offio ochrana spotrebiteľa.

Žalovaný sa k žalobe nevyjadril a napriek riadnemu a včas doručenému predvolaniu sa na pojednávanie bez ospravedlnenia nedostavil, súd preto s použitím § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) konal a rozhodol v jeho neprítomnosti.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, úverovou zmluvou zo dňa 3.5.2013, dohodou o zrážkach zo mzdy zo dňa 3.5.2013, listom žalovaného zo dňa 26.7.2013, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

Účastníci uzavreli dňa 3.5.2013 úverovú zmluvu č. 8500024520. Zmluvu najprv podpísala žalobkyňa 30.4.2013 s vyplnením údajov v kolónke 5: údaje o požadovanom revolvingovom úvere - v ktorej sa uvádza výška požadovaného úveru 510 Eur, splatnosť 42 splátok po 27,33 Eur mesačne, ročná úroková sadzba 70,03% a RPMN 70,03%. Žalovaný podpísal zmluvu 3.5.2013 a v kolónke 6 - údaje o schválenom revolvingovom úvere - vypísal údaje o schválenom úvere, ktoré sú totožné ako v kolónke 5 okrem RPMN, kde sa uvádza 67,44%.

Súdu je z jeho činnosti známe, že žiadna písomná akceptácia návrhu žalovaného zo strany žalobkyne v dôsledku iného údaju o RPMN neexistuje.

S totožnými dátumami bola uzavretá aj samostatná písomná dohoda o zrážkach zo mzdy, v ktorej sú uvedení obaja účastníci, mesačné zrážky vo výške 27,33 Eur. V bode I. je konkretizovaná pohľadávka žalovaného a to na základe zmluvy č. 8500024520 vo výške 510 Eur. V ďalšej vete sa uvádza, že pohľadávka je tvorená úverom vrátane príslušenstva, prípadne zmluvnými pokutami, nákladmi, ktoré spoločnosti preukázateľne vznikli v súvislosti s vymáhaním uvedených pohľadávok a ďalšími prípadnými pohľadávkami spoločnosti voči dlžníkovi, ktoré vzniknú v súvislosti so zmluvou alebo jej dodatkom.

Žalobkyňa na pojednávaní prehlásila, že jej vôľou nebolo uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy, ale k podpísaniu tejto dohody bola prinútená tým spôsobom, že obchodný zástupca sa vyjadril tak, že úver jej bude poskytnutý len po podpísaní predmetnej dohody.

Listom zo dňa 26.7.2013 žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobkyne - Fakultnú nemocnicu s poliklinikou J. A. Raimana v Prešove o výkon zrážok zo mzdy na základe predloženej dohody s tým, že jeho pohľadávka ku dňu 26.7.2013 činí 1.120,67 Eur.

Uznesením č.k. 11C 169/2014-14 zo dňa 30.4.2014 súd vydal predbežné opatrenie, ktorým zakázal žalovaného použiť predmetnú dohodu o zrážkach zo mzdy do právoplatného skončenia veci samej a tento zákaz bol vyslovený aj zamestnávateľovi žalobkyne. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 27.5.2014.

Žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Ide o žalobu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., zo žaloby totiž nevyplýva, že by sa domáhala neplatnosti z dôvodu neprijateľnej zmluvnej podmienky. Pri žalobe podľa § 80 písm. c/ O.s.p. je potrebné predovšetkým skúmať, či žalobkyňa má naliehavý právny záujem na tejto určovacej žalobe, čo žalobkyňa opomenula uviesť v žalobe. Napriek tomu, vychádzajúc z obsahu žaloby, súd mal za preukázaný naliehavý právny záujem žalobkyne na tejto určovacej žalobe. V príslušnej úverovej zmluve totiž chýbajú jej obligatórne náležitosti, pre ktoré sa úver požaduje za bezúročný a bez poplatkov a napriek spornosti výšky pohľadávky žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobkyne o realizáciu predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy. Žalobkyňa má teda naliehavý právny záujem na určení jej neplatnosti, keďže žalovaný nebude môcť bez posúdenia jeho pohľadávky (jej výšky) súdom vymáhať plnenie od žalobkyne, na ktoré nemá nárok a nebude tak môcť siahať na jej majetok.

Žalobkyňa sa domáhala neplatnosti dohody podľa § 39 OZ pre rozpor so zákonom, konkrétne právom EÚ, s čím sa však súd nestotožnil. Žalobkyňa totiž nepreukázala, že by napadnutá dohoda bola v priamom v rozpore s nejakou konkrétnou právnou normou. Odkaz na čl. 6 ods. 1 smernice rady 93/13/EHS, ktorý len ukladá členským štátom EÚ zabezpečiť, aby neprimerané podmienky neboli záväzné pre spotrebiteľov a teda jeho účelom je podnetovať členské štáty k prijatiu legislatívy pre ochranu spotrebiteľov, rozhodne nemôže viesť k záveru o rozpore napadnutej dohody so zákonom. Pre súd bola nepochopiteľná v tomto prípade citácia viacerých rozhodnutí Súdneho dvora EÚ týkajúcich sa skúmania neprijateľných zmluvných podmienok ex offio. Nepochybne spomínaná argumentácia bola snahou žalobkyne domôcť sa zmeny legislatívy týkajúcej sa dohody o zrážkach zo mzdy ohľadom spotrebiteľov a preto požadovala, aby súd dal v tomto smere návrh na Ústavný súd SR, prípadne prejudiciálnu otázku na Súdny dvor EÚ. V tomto konkrétnom prípade však súd dospel k záveru o absolútnej neplatnosti napadnutej dohody z iných dôvodov, a keďže v prípade absolútnej neplatnosti právneho úkonu nie

je potrebná zmena žaloby, nakoľko súd je povinný ex officio túto otázku skúmať, podnetu žalobkyne nevyhovelo a spornú dohodu posúdil predovšetkým podľa § 37 ods. 1 OZ, podľa ktorého právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Žalobkyňa vo svojej výpovedi uviedla, že nemala záujem uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy, túto dohodu jej nanútil obchodný zástupca žalovaného, ktorý poskytnutie úveru podmieňoval jej uzavretím. Súd nemal dôvod neveriť tomuto tvrdeniu žalobkyne, výpoveď účastníka konania je totiž taktiež dôkazným prostriedkom a v tomto prípade nebola spochybnená.

Žalobkyňa teda nemala skutočnú vôľu uzavrieť dohodu o zrážkach zo mzdy, absentuje u nej zhoda jej vôle s prejavom pri tomto právnom úkone a preto pre nedostatok vážnosti v zmysle § 37 ods. 1 OZ je napadnutá dohoda absolútne neplatným právny úkonom.

Podľa názoru súdu však chýba aj ďalšia náležitosť právneho úkonu a to jeho určitosť. Atribút určitosti musí byť naplnený vo vzťahu ku konkrétnemu právny úkonu a jeho obligatórnym náležitostiam. Dohoda o zrážkach zo mzdy podľa § 551 OZ musí obsahovať označenie jej účastníkov, identifikáciu pohľadávky, výšku zrážok zo mzdy, ale aj platiteľa mzdy. Vyplýva to z toho, že v prípade dohody o zrážkach zo mzdy sa veriteľ dostáva do majetkovoprávneho styku s ďalším subjektom, ktorý nie je priamym účastníkom dohody o zrážkach zo mzdy t.j. s platiteľom mzdy. Preto v dohode musí byť platiteľ mzdy náležite identifikovaný. Presné označenie platiteľa mzdy je potrebné aj z toho dôvodu, že platiteľ mzdy musí mať spoľahlivý doklad o tom, že zrážky vykonáva oprávnene. V danom prípade nepochybne označenie platiteľa mzdy v napadnutej dohode chýba. Nie určito je však vymedzená aj pohľadávka žalovaného v uvedenej dohode. Podľa názoru súdu navyše dohodou o zrážkach zo mzdy môže byť zabezpečená iba peňažná pohľadávka, ktorá je splatná alebo pohľadávka na opakujúce sa plnenie splatné v budúcnosti (napr. výživné). V prípade predmetnej dohody v čase jej uzavretia však ešte neexistovala splatná pohľadávka žalovaného, ale navyše tá v tejto dohode nie je vymedzená určito. Určitá je len suma poskytnutého úveru (510 Eur) avšak predmetom dohody je aj nekonkretizované príslušenstvo pohľadávky a dokonca aj náklady, ktoré by vznikli žalovanému pri vymáhaní pohľadávky a ďalšie prípadné pohľadávky a zmluvné pokuty. Takto vymedzený predmet dohody o zrážkach zo mzdy rozhodne nenaplnia atribút určitosti a preto aj z toho dôvodu spôsobuje neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy. Dôkazom tohto záveru je napokon skutočnosť, že žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobkyne o výkon zrážok zo mzdy pre pohľadávku vo výške 1.120,67 Eur.

V súvislosti s výškou uplatnenej pohľadávky súd zdôrazňuje, že dohoda o zrážkach zo mzdy je predovšetkým zabezpečovacím inštitútom a teda má akcesorický charakter k základnej - úverovej zmluve. Pokiaľ je teda úverová zmluva alebo jej časť neplatná, neplatná je aj dohoda o zrážkach zo mzdy. Z úverovej zmluvy pritom vyplýva, že účastníci si dohodli úrok 70,03 % p.a. Priemerná úroková sadzba pri obdobných úrokoch so splatnosťou od 1 do 5 rokov poskytovaných bankami pritom v máji 2013 činila len 15,96% p.a., čo súd zistil z internetovej stránky NBS.

Dohodnuté úroky teda takmer päťnásobne presahujú túto priemernú úrokovú sadzbu. Súdy už vo viacerých rozhodnutiach sa zaoberali platnosťou dohody o úrokoch v úverovej zmluve práve s ohľadom na korektív zakotvený v § 3 ods. 1 OZ, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Neplatnosť dohody o úrokoch však nespôsobuje neplatnosť celej úverovej zmluvy s poukazom na § 41 OZ ako to už bolo judikované, keďže ide o neoddeliteľnú časť úverovej zmluvy.

Najvyšší súd SR v rozsudku 5Cdo 26/11 zo dňa 24.6.2012 uviedol: „Nepriemeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovanými bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek“. Najvyšší súd poukázal na to, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi nepriemerané až úžernícke úroky. V spomínanom prípade išlo o dve zmluvy o pôžičkách, pri ktorých úroky presahovali takmer 4 až 5,5násobne obvyklú úrokovú mieru v bankách.

Navyše možno skonštatovať, že v úverovej zmluve chýbajú obligatórne náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f/, j/ a k/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (v danom prípade od 1.1.2013 do 9.6.2013).

Zákonodarca totiž nepochybne pod konečnou splatnosťou úveru v zmysle § 9 ods. 2 písm. f/ nemyslel len stanovenie počtu mesačných splátok, pretože inak by sa uspokojil s náležitosťou pod písm. k/, kde sa uvádza aj počet splátok. Počet splátok teda nemožno stotožniť s konečnou splatnosťou úveru a preto pri písm. f/ citovaného ustanovenia iný výklad než ten, že konečná splatnosť úveru musí byť určená dátumovo, neprichádza do úvahy (rozsudok Krajského súdu Žilina 5Co 286/2014 zo dňa 27.5.2014).

Ďalšia chýbajúca náležitosť sa týka písm. c/ podľa ktorého musia byť rozlíšené splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, teda nepostačuje ak je uvedená len suma predstavujúca ich súčet (rozsudok Krajského súdu v Trnave 9Co 401/2012 zo dňa 6.8.2013).

V danom prípade však absentuje aj platná dohoda písomnou formou o výške RPMN, keďže tá bola iná v návrhu na uzavretie zmluvy zo strany žalovanej (70,03%) a iná v akceptácii žalobcu (47,29%). Je pritom bezvýznamné, že ide o zmenu pre spotrebiteľa výhodnú, keďže rozhodujúci je záver o tom, či vznikla platná dohoda o RPMN. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na § 44 ods. 2 OZ, podľa ktorého prijatie návrhu, ktoré obsahuje dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné zmeny je odmietnutím návrhu a považuje sa za nový návrh. Tak aj v danom prípade v dôsledku tejto zmeny RPMN bolo potrebné vyjadrenie žalovaného v zmluve považovať za nový návrh, ktorý by však žalobkyňa musela písomne akceptovať, k čomu však nepochybne nedošlo (rozsudok Krajského súdu v Žiline v rozsudku 6Co 211/2014 zo dňa 29.5.2014).

Tieto chýbajúce náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere spôsobujú dôsledok uvedený v § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. Podľa neho poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/.

Možno teda uzavrieť, že úver poskytnutý žalobkyňi sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorá sa nevzťahuje len na istinu úveru je preto v rozpore so zákonom (§ 39 OZ), keďže zabezpečuje aj neexistujúcu pohľadávku a preto aj z toho dôvodu je neplatná.

Úspešnej žalobkyňi súd priznal náhradu trov konania predstavujúcich trovy právneho zastúpenia vo výške 401,65 Eur. Vykonané boli 4 úkony právnej služby a to prevzatie a príprava zastúpenia, podanie žaloby, podanie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a účasť na pojednávaní dňa 24.10.2014. Tarifná odmena za 1 úkon právnej služby podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. činí 61,87 Eur a za podanie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia činí 30,94 Eur s poukazom na § 13a ods. 2 citovanej vyhlášky. K uvedeným úkonom bol pripočítaný aj režijný paušál po 8,04 Eur s poukazom na § 16 ods. 3 vyhlášky. Žalobkyňi bola priznaná aj náhrada hotových výdavkov jej právneho zástupcu a to cestovné vlastným motorovým vozidlom na pojednávanie zo Svidníka do Prešova a späť - 120 km po 0,27 Eur/km = 32,40 Eur a napokon aj náhrada za premeškaný čas podľa § 17 ods. 1 vyhlášky za 4 polhodiny v súvislosti s účasťou na pojednávaní po 13,40 Eur = 53,60 Eur. Priznaná náhrada trov konania tak predstavuje odmenu advokáta vo výške 248,71 Eur, hotové výdavky 86 Eur a napokon 20% DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 66,94 Eur. Pri stanovení náhrady za použitie motorového vozidla súd vychádzal zo základnej sadzby za 1 km jazdy podľa § 1 písm. b/ opatrenia č. 632/2008 Z.z. vo výške 0,183 Eur/km. Náhrada za spotrebované pohonné hmoty predstavuje 0,08 Eur/km (6,5 + 4,1 + 5 = 15,6/3 = 5,2 litera/100km) 0,052 liter/km a pri cene nafty 1,499 Eur/liter = 0,08 Eur/km. Spolu základná náhrada za 1 km jazdy + náhrada za spotrebované pohonné hmoty predstavuje po zaokrúhlení 0,27 Eur/km (0,183 + 0,08).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.